

Biblioteca Universitatii
din Cluj
Sibiu.

Deu Hirlap

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket
követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével

A Romániai
Magyar Népkeözösség lapja

A Timis-Torontal-i törvényssék bejegyzési száma 88
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

A vichy-i jubileum

Most volt egy esztendeje, hogy a Pétain-kormány Vichyben megalakult. A jubileumot nem ülték meg. A városka nem volt fellobogózza, a Marsall tömör alakja nem jelent meg a Hotel du Parc erkélyen, a díszszázad és a zenekar nem vonultak fel. Csak az újságok közölték megemlékezéseket és tekintettek vissza egy esztendő történetére. Franciaország nem jubilál és nem ünnepel. A Marsall, mint minden nap korán bevonult az irodává átalakított szerény szállodai szobájába és mint minden nap délben két detektív díszkrét kíséretében rövid sétát tett a források közti pergola árnyékában.

A benszülöttek sóhajtvá gondolnak a világvárosi fürdőhely mozgalmas idejéire, a messzi földről jött burnuszos arabokra, a májbajos spanyol grand-okra; a bőkezű amerikalakra. Ebben az évben bizony a fürdőszezon igen gyenge volt. Nem mintha a máj- és gyomorbetegék száma megcsappant volna a világban (bár állítólag az általános ételmezési és ital-korlátozások ezeknek a szerveknek inkább használtak), hanem elősorban a lakás-hiány miatt. Vichyben minden szálló hivatali és üdülő vendégnek alig jut hely. Május óta kíméletlenül razzizának és utasítják ki a nem kívánatos elemeket. A kormányral együtt igen sok tőzsér, üzletember és zugász telepedett meg Vichyben, amely a fekete börze egyik virágzó piaca lett. A rendőrség rányitott a szállodai vendégekre és aki nem tudta igazolni, hogy jelenléte a közérdekben feltétlenül kívánatos, az 24 óra alatt már egy vasuti kocsiban találta magát. Így azután Vichy harnarosan meg is szabadult ezektől az elemektől.

Eredetileg a kormány maga sem tudta, hol alapítsa meg az új fővárost, melyet ideiglenesen, pártpolitikaiól és bombától mentesnek akart. Az összeomló Franciaországban Bordeauxból el kellett távoznia. Az új demarkációs vonal közelségétől az új francia államfélség függetlenségét féltették. Egy központban fekvő város kerestek. A legegyszerűbb lett volna Toulouseba menni, Aquitania egykori fővárosába. Ez a város azonban a régi rezsim nagyurainak, a Sarraut testvéreknek volt a hűbérirtoka. Itt székelt a radikalizmus pápája, Maurice Sarraut szenátor és a Dépeche főszerkesztője, aki innen sugallta, buktatta és szülte a párisi kormányokat. A júliusi forrásban csak egy párázat a város felől a közműves és jakobinus áramlatok. Az új francia kormánynak más levegő kellett. Marseille az angol hadiflotta ágyuinak volt kitéve. Végül is Vichyt választották, egyszerűen azért, mert tele volt szállodákkal, ahol könnyebben lehetett lehelyezni a kormány hivatalait, mint a nagy városokban, családi fészkek, feldúlása és kilakoltatások árán. Így lett a Hotel du Parc-ból Quai d'Orsay, a Casino-ból belügyminisztérium. Vichyből főváros. Mindennek egy esztendeje. Időnkint felmerültek és még mindig felmerülnek hírek arról, hogy a kormány visszatér Párisba. De a vichy-i polgár annak az elvnek az alapján, hogy nincs maradandóbb az ideiglenesnél, teljesen fővárosi lakosnak érzi magát és már szövegezik azokat a márványtáblákat, amelyekről a majdani látogatók leolvashatják, hogy melyik szobában lakott a Marsall és melyik teremben mondották ki a régi köztársasági alkotmány kimulását a Kamara és a Szenátus együttes ülésén.

Ez az államjogi aktus lett az új Pétain-rendszer alapja. A Kamara és Szenátus kimultak, de a képviselők és a szenátorok élnek. A fikció ugyanis az volt, hogy a régi alkotmány hatályát veszítvén, a végrehajtó és törvényhozó hatalmat a Marsall kezébe tették le, de csak addig, amíg egy új alkotmányt nem szereztek ratifikálás végett eléjük. A valóságban tavaly júliusban Vichyben földrengés sújtotta területen tanácskoztak. Körülöttük minden romokban hevert, nem volt szövegezés, a hatalomról „önként” le kellett mondani. Legbelsőjükben azonban azt hitték, hogy ez a lemondás ideiglenes jellegű.

A Marsall azonban maradandót akar alkotni. Kifejezteni az eresztékeket, lehatolni, ha kell kiánsni magukat a fundamentumokat. Minél nagyobb távlatból vizsgálja a katonai összeomlás okait, annál szélesebben látja a régi rezsim posványait, amelyben fáradt, erkölcsiében és tudatában megcsalt nemzedékek vánszorogtak. A sokat vitatott tételt, hogy vajjon az intézmények alakítják-e ki az erkölcsiöket, vagy ezek az intézményeket, előtörtette magában. Vichy egy esztendő alatt többrendelést adott ki, több törvényt hozott, mint a parlamentáris kormányok tíz év alatt. Tudatában van annak, hogy rendkívüli

feladatra vállalkozott: egy nemzetet kell ujjanévelnie. Ez a 85 esztendő aggastyán nem reméli, hogy munkája eredményeit megélheti s mégis szívósbab bizalommal reformálja meg nemzete életét, mint Lykurgos, vagy a code Napoléon fiatal hadvezére.

Nem könnyű dolog a vichy-i kormányok egy esztendei törvényhozási munkáját áttekinteni. A Szabadság, Egyenlőség, Testvériség helyébe a Család, Haza, Munka hármasságát írták a törvényhozási mű homlokzatára. Ezzel voltaképpen az egész eddigi francia jogrendszer alapjaiban szenvedett változást s egy a tekintélyi elven alapuló, az egyéni jogokat csak korlátozva elismerő, a közösségnek alárendelő jogalkotás vette kezdetét. Az államfő politikai pártokat nem tűr és kérlelhetetlen eréllyel ügyel az ország belső rendjére. Az állam ellenőrzi az egész termelést, megállapítja az árakat és béreket. A nemzeti

öncéluság jogi megvalósításában Vichy tovább megy, mint bármely európai állam. Reggelenkint a Compagnon de France munkáscsapatái énekszóval vonulnak át a fürdővárosban (valamikor gonyolódtak rajta, most a tömegének nevelő hatásáról olvasunk cikkeket). A jövő tanévtől kezdve a francia egyetemeken numerus clausus vezetnek be. Az esküdtbírósgot eltörölték. Egyes üzletekben a munkaidőt felemelték heti 48 órára. Az általános titkos választói jogon alapuló parlamenti rendszer romokban hever. Nyilvános ülések megtartását hatóság engedélyhez kötik. A kirakatokból el kell távoítani a szemérméhbántó ábrázolásokat. A mozikban és színházakban szigorúan be kell tartani a tűzrendészeti szabályokat. A fiatalokúaknak tilos a posta restante levelezés. Megreformálják a nevelési rendszert, nagyobb teret engedvén a testgyakorlásnak és a klasszikus nyelvek oktatásának.

Vichyben a Marsall vezetése alatt megkezdődött Franciaország újraépítése.

A vörös csapatok óriási veresége

Egy egész szovjet hadsereg megsemmisült — Negyvenezernél több halott — Harmincezer fogoly — Négyszáz ágyu a zsákmány
A finn arcvonalon is nagy sikerek

A német vezéri főhadiszállás tegnap délután különjelentésben a vörösök újabb katasztrófális vereségéről számolt be. Eszerint a több napon át tartott elkeseredett harc után sikerült az Ilmen-tó környékén egy szovjet hadsereget teljesen körülfárni és megsemmisíteni. A csata méreteire jellemző, hogy az elesett vörös katonák számát a hivatalos német jelentés negyvenezerre becsüli. A hadizsákmány is igen nagy. Harmincezer foglyot kísértek be és négyszáz ágyut zsákmányoltak.

A tegnap déli német hivatalos jelentés

Amint különjelentésben már közöltük, a Kleist vezérezredes parancsnoksága alatt álló páncélos hadsereg alakulatai augusztus 25-én nehéz harcok után elfoglalták Dnyepetrovcszk hídfőjét és rohammal magát a várost is. Ezzel a Dnyeper torkolatnál és a folyó nyugati partján meg erős ellenállást kifejtett ellenségét — részben közelharcban — legyőztük.

Vélke Lukitól keletre a huszonkettedik szovjet hadsereg nagy többségét több napon át tartó harcok után körülfártuk és megsemmisítettük. Harmincezernél több fogoly került kezünkbe és négyszáz ágyut zsákmányoltunk. Az ellenség szokatlanul súlyos veszteségét negyvenezernél több halottban állapították meg.

Az Ilmen-tó és Finn-öböl között, valamint Reval előtt és az egész finn arcvonalon a hadműveletek sikeresen folynak.

A légielő súlyos támadást intézett csapatösszevonások ellen Kievtől keletre és megsemmisítette a vasúti hálózatot Moszkvától nyugatra és Szentpéter-

vár körzetében.

A Finn-öbölben a légielő elsüllyesztett négy szovjet csapatzállító hajót, összesen kilencezer tonna úrtartalommal, négy további csapatzállító hajót súlyosan megrongáltak és bombatalálatokat értek el egy rombolón és egy kisebb hadihajón. Két rombolót a Halász-félszigettől keletre megrongáltak.

Német repülők 26-án éjjel az Anglia elleni harcban a keleti partvidéken kikötői berendezéseket és repülőtereket bombáztak jó eredménnyel.

Tegnap a Csatorna mentén támadni készülő angol repülőgépek közül huszonháromat lelőttek.

Német repülők megtámadták Alexandria kikötőjét és kikötői berendezésekben, valamint hadi célokban nagy rombolásokat okoztak.

Angol repülők az elmúlt éjjel Délnyugat- és Nyugatnémetországban, különösen Köln fölött bombákat dobtak le. A légháritó tüzéség két ellenséges gépet lelőtt.

A bolsevisták elvesztették egyik fontos támaszpontjukat

Berlinből jelenti a Rador: A német véderő főparancsnoksága közli a vezéri főhadiszállásról, hogy Kleist tábornagy hadseregének páncélos gyorsalakulatai rohammal elfoglalták a Dnyepetrovcszknál levő hídfőt és véres harcok után bevonultak a hasonló nevű városba.

A bolsevisták ezzel elvesztették Kievtől délre a Dnyeper nyugati partján levő utolsó támaszpontjukat.

A Dnyeper kanyarulatában Kleist hadserege az umani nagy csata után 83.506 hadifoglyot ejtett, 465 ágyut, 199 szovjet tankot és nagytömegű hadianyagot zsákmányolt.

Az Ilmen- és Peipus-tó közötti frontszakaszról érkezett jelentések szerint a német csapatok augusztus 24-én

elfoglalták Luga városát, amely körül a harcok napokig tartottak. A német egységek áttörték a város körül kiépített erődövezeteket. A harcok során kétszáz aknát, száztizenkét beton-erődítést tettek harcképtelenné. Az erődítések közül számos páncélos kupolával is el volt látva.

Eddig 23.000 hadifogoly került a németek kezébe

és 54 páncéloskocsit, valamint 46 ágyut zsákmányoltak vagy megsemmisítettek. Ezenkívül bőséges hadi-

anyag és nagymennyiségű gyalogsági könnyű és nehéz fegyver van a hadiszármány között. A bolsevisták elkeseredetten védtek Luga városát, amely rend-

kívül fontos kereskedelmi központ. A huszezer lakosú város gazdaságilag is jelentős, ezenkívül a szovjet hadsereg számára fontos légi támaszpont is volt.

Elsülyesztett modern nehéz szovjet cirkáló

Berlini jelentés szerint a német harci repülőgépek sikeres támadásokat intéztek szovjet hajók ellen. A Dnyeperen elsülyesztettek két felfegyverzett segédhajót és egy monitort.

Odessza körzetében egy nyolcezer tonnás szovjet csapatszállító hajót több bombatalálat ért.

A hajó gépei leálltak és a gőzös oldalra fekiődött. A Finn-öbölben egy kereskedelmi hajót, Hangótól nyugatra pedig öt szovjet gyorsnaszádot elsülyesztettek. Német repülők augusztus 25-én a finn öbölben meg-

támadtak egy szovjet nehéz cirkálót. Négy nagykali-berü bomba telibe találta a hajót és a bombázás után számos robbanást észleltek rajta. Félórával a támadás után a német repülők több kisebb hajót figyeltek meg, amelyek

a nehéz cirkáló segítségére siettek. Ezért a csatahajót elveszetteknek lehet tekinteni. A Kirow osztályhoz tartozó nehéz cirkáló nyolcezer tonnás és 1936-ban épült. Két-három repülőgép is volt a fedélzetén. A nehéz cirkálónak 624 főnyi személyzete volt, amely súlyos veszteségeket szenvedett.

Indokolt aggály a hadifoglyok miatt

Berlinből jelenti a Rador: Az illetékes német hatóságok még mindig nem tudják, mi lett a sorsa azoknak a katonáknak, akik szovjet hadifogságba kerültek. A német érdekeket képviselő moszkvai bolgár követség minden fáradozása meddőnek bizonyult, mert bár két hónap is eltelt a háború kitérésétől, még csak nem is lehet sejteni, mi történt velük. Ezzel

kapcsolatban nem szabad elfelejteni, hogy Szovjet-országnak nem csatlakozott a hadifoglyokkal kapcsolatos nemzetközi egyezményhez, a szovjet hadsereg semmiféle kötelezettséget nem vállalt és a hadifoglyok ki vannak téve a szovjetek kegyetlenkedéseinek.

Bajtársi érzés helyett a besugás rendszere

Berlinből jelenti a Rador: Az Uman körüli harcokban német fogságba került Smerov szovjet tábornok, egy szovjet lövéses hadtest parancsnoka elmondta, hogyan működik a kémkedési rendszer és az ellenőrzés a szovjet hadseregben.

Minden tiszt, a hadnagytól a hadseregparancsnokig a GPU által gyakorolt ellenőrzés alatt áll.

Minden megbeszélésről jelentést tesznek a GPU központjának és ezek határozzák el a tisztikarban történő változásokat vagy előléptetéseket. Aki ról rossz

jelentést tesznek, azokat nem léptetik elő, bármilyen érdemeket is szereztek. Ilyen rendszer mellett

a tisztok közötti bajtársi érzés megszűnt és helyette a besugás virágzik.

Ha egy tiszt azt akarja, hogy előléptessék, akkor jó barátságban kell lennie a politikai biztossal vagy a GPU vezetőivel. Akit a szovjet hadsereg tisztjévé neveznek ki, az nem hagyhatja el többé a hadsereget, mert más állást sehol sem kap és az éhhalálnak tenné ki magát.

Revált felgyújtották a vörösök

Helsinki-ből jelenti a Rador, hogy Reval, Észtország fővárosa lángokban áll. A kikötőben és a partok mellett számos hajó ég. A Reval körüli fényvörösséget is felgyújtották a szovjet csapatok, amelyeknek

megmaradt részei eredménytelen kísérletet tesznek a szövetséges csapatok iltózése elől való megszabadulásra. A reválti tüzvesz fényt jól látni Helsinkiből.

Románia mindig ellenállott a bolsevista beszivárgásnak

Berlinből jelenti a Rador: Kedden este a nagy sajtóügynökségek munkatársal előtt Karl Albrecht, a szovjet köztársasági szervezet és kommunista rendszer szakértője, aki ezen tárgyról a legkimerítőbb tanulmányokat készítette el, nyilatkozatot adott, melyben kitért a civilizáció védelméért folytatott mostani nagy európai harc következményeire. Karl Albrecht, aki közel tíz évig élt a Szovjetunióban

és a Kreml vezetői közelében, rámutatott arra, hogy a bolsevista propaganda mindig beleütközött a környező népek szilárd ellenállásába. Idézte Románia példáját, melyet a harcos kommunizmus első áldozatai közé szemelt ki, mely azonban minden bolsevista beszivárgásnak ellenállott és így az európai politika számára védelmi övezetet alkotott.

Kommunista propaganda Svájcban

Bernből jelentik: Svájcban a kommunista propaganda megerősödését észlelik. Számos helységben kommunista röpoédulákat terjesztettek, amelyekben felszólítják a munkásokat, hogy ne gyári-

sanak löszert. A röpiratok hangja sérült a tengelyhatalmakra. A rendőrség megtette az intézkedéseket, hogy véget vessenek ennek a propagandának, amely veszélyezteti Svájc helyzetét.

Amerika egyre több vizet zavar a Távolkeleten

Washingtonból jelenti a Rador: Roosevelt elnök és a csunkingi kormány nagykövetének tanácskozása után közölték a sajtóval, hogy az Egyesült Államok katonai bizottságot küld Csunkingba. A delegáció vezetője John Magruder tá-

bornok. Hire jár, hogy nemcsak Csungkajsek hadianyagségtség iránti kérését vizsgálják meg, de szó lesz valószínűleg a Japán elleni háború törődéséről is.

Német Angol tengerészek elsülyesztik a hajókat egymást okolják azért

A Rador jelentése alapján tegnap már beszámoltunk arról, hogy Gibraltár kikötőjébe hét súlyosan megrongált angol hadihajó érkezett: két torpedóromboló, négy tengeralttjáró és egy repülőgép-anya-hajó. Több tengerész holttestét szállították ugyanott partra. Ezzel kapcsolatban a Stefani-iroda a következőket jelenti:

A gibraltári erődben a hajóroncsok e hekatombája nagy megrökönyödést váltott ki. Londonban vagy Gibraltárban senki sem volt elkészülve a német tengeralttjárók és hadihajók ezen támadásaira.

A londoni és gibraltári hadvezetőség között éles viszály támadt.

Utóbbi azzal vádolják, hogy nem teszi meg a megfelelő intézkedéseket a hajókaravánok utjainak védelmére. Ezt a vádat arra alapozzák, hogy néhány nappal ezelőtt egy karavánban haladó angol hajót azon-

nal megtámadták és megtorpedózták, mielőtt kiutott Gibraltár kikötőjéből. Gibraltári katonai körök azzal védekeznek, hogy

Gibraltár csak a London által rendelkezésére bocsájtott — teljesen elégtelen — védelmi készítséggel rendelkezik.

A győzelmes német tengeri támadás következtében elsülyesztett brit hajók a közelkeleti csapatok számára gépeket és más repülőgéppalkatrészeket, ágyukat, harcikosci alkatrészeket, robbanóanyagot, élelmet és egyéb háborus kellekeket akartak szállítani.

Egy másik, — megbízható forrásból származó — hír szerint a portugál területi vizekre menekülő brit hajók is súlyosan megrongálódtak. Sok tengerész elhalt. A karaván főparancsnokát tekintik a szerencsétlenség főhőrsének.

TÁVLATOK

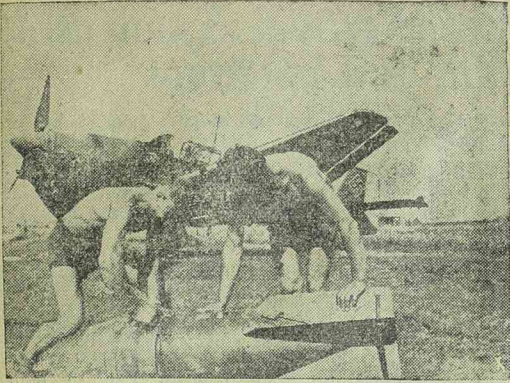
A MAGUNK ÜGYEBEN is szabadon egyszer szólni. A mai háborus viszonyok között bizonyára sokkal nehezebb és sokkal nagyobb felelősséggel jár lapot írni, mint a nyugalmas békeévekben. Ezt a felelősséget ma mindenki vállalja, aki újságot szerkeszt. Vállaljuk természetesen mi is, nemcsak az ország törvényei, hanem a magunk lelkiismerete előtt is. Hírszolgálatunk a megengedett keretek között mozog és közvetítjük azokat a közleményeket, melyeket hiteles forrásból rendelkezésünkre bocsátanak. Emellett igyekszünk a nemzeti és nemzetközi eseményeket olyan megfigyelésekkel ellátni, melyek megvilágítják a helyzetet és érthetővé teszik a történések közötti összefüggéseket. Külön szenzációkkal nem szolgálhatunk, a mai háború — sajnos — a legvéresebb szenzációkat termeli ki. És boldogok leszünk és boldog lesz az egész emberiség, ha majd valamikor ismét — unalmasabb események tárlat-hatunk fel az olvasóknak...

A SZERKESZTŐSÉGI MUNKA nemcsak azokról szól, akikről ki, hogy a hírszolgálati irodák anyagát öntjük a lap számára olvasható formába és a vidéki tudósítók román és német nyelven érkező tudósításait dolgozzuk fel, hanem naponta a szerkesztőség tagjai felkeresik az egyes hírforrásokat, a különböző állami és közigazgatási hatóságok irodáit, hogy mindarról beszámoljanak az olvasóknak, ami mindennapi életükben érdekli őket, amiről tudniuk kell, hogy összeütközésbe ne kerüljenek — nem értesülve rólok — a különféle hatósági rendelkezésekkel. Ez a lap részére munkával, idővesztéssel és természetesen anyagi megterheléssel jár. Jól kiépített szerkesztőségi és kiadóhivatali szervezet szükséges ahhoz, hogy a lap részére a napi anyagot megbízhatóan és hiteles formában megszerezzük és feldolgozzuk.

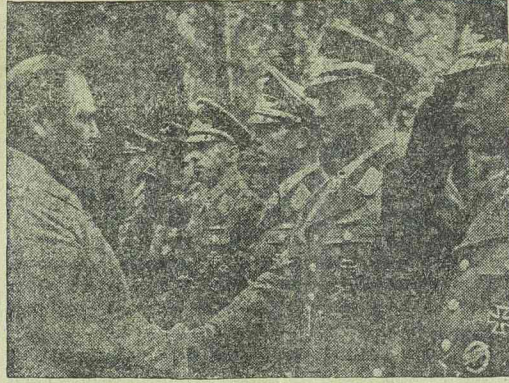
KIEGÉSZÍTÉSE a szerkesztőségi és kiadóhivatali munkának a nyomdatéchnikai előállítására a lapnak. A fáradsággal és költséggel összegyűjtött anyag, feldolgozása után, a nyomdába kerül, ahol a legmodernebb gépek segítségével készüld a híryananyag, formába tördelik és a hatósági ellenőrzés után a körforgógép kinyomja, majd megkezdődik az expedíció kézbesítők és a posta meg vasut útján, hogy idejében az olvasóhoz kerüljön a kész újság. Talán nem mindig az van benne, amit az olvasó szeretne és nem is úgy, ahogyan szeretné, de a mai zaklatott életkörülmények között, amikor kint a csatatereken milliók kiuzdenek a jobb jövőért, itthon pedig a harcok mögött folyik a megfeszített munka ugyanennek a jobb jövőnek az érdekében, amikor a viszonyokkal járó nehézségek próbára teszik a legerősebbek idegeit is, ez nem csoda. A lapnak nem lehet feladata az amugy is felborzott idegeket a végtelenségig felborbácsolni, hanem ellenkezőleg, megnyugtatóan hatni a kedélyekre és lecsendesíteni a szenvedélyeket. Majd ha ismét eljön annak az ideje, hogy egy-egy tömegszerencsétlenség, egy-egy hajó elsülyvedése világszenzációt fog kelteni, mellyel napokon át és hasábonkon keresztül foglalkozik az egész világ sajtója, másként fog prezentálódni a mi lapunk is.

MIG EZ BEKÖVETKEZIK, mérsékeljük igényeinket és ne akarjunk túltenni gondolatban sem azon, ami a valóságban a harcokban történik. Elégedjünk meg a hivatalos jelentésekkel, elégedjünk meg azzal, amit a hadieseményekről a hírszolgálati irodák közvetítenek részünkre és azokkal a hírekkel, melyeket a szerkesztőség tagjai hangyszorgalommal azokon a helyeken gyűjtjenek össze, melyek mint hírforrások az újságok részére tekintetbe jönnek. Ezek közé tartoznak elsősorban a katonai és polgári hatóságok, amelyek a tudnivalókat és rendelkezéseket a sajtó útján is nyilvánosságra hozzák.

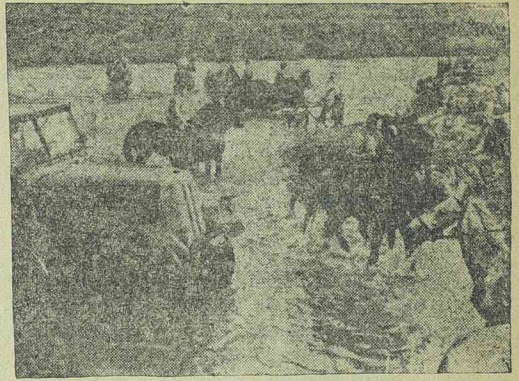
MINDEN LAP maga igyekszik szerkesztősége útján megszerezni azt az anyagot, melynek közlése az újság frissessége, megbízhatósága, jóléte és szépsége szempontjából kívánatos és szükséges. A jobb, az ügyesebb, az életrevalóbb újságíró gyorsabban értesül érdekes eseményekről, mint a másik, aki talán ügyetlenebb és kevésbé életrevaló újságíró. A megszerzett hír egyéni tulajdona mindaddig, míg megírja, a nyomdába kerül, a lapban megjelenik, amikor a lap tulajdonává lesz. Néhány hét óta kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy akad egy olyan timisoarai újság, mely ugyanabban a nyomdában készül, ahol a Déli Hírlap és jogtalanul elcsen a nyomdában a mi készülő példányainkból, egyszerűen átlopja a maga részére a mi híreinket és sokszor még azt a fáradságot sem veszi magának, hogy a címet megváltoztassa vagy a szöveget átírja. Ez az, amit meg kellett nyilvánosan is bélyegeznünk, mert ellenkezik azzal, amit az újságírásban újságírói tisztességnek neveznek...

Az egyik német repülőtéren előkészítik a bombákat

Göring birodalmi marsall kitünteteti a vitézül harcolt tiszteket

Német csapatok átkelnek az egyik ukrainai folyón.

Nyílt városokat bombáznak a vörösök és angolok Iránban

Az iráni szovjet és angol támadás hamarabb jött, mint a diplomáciai jegyzék — Török politikai körök elítélik Anglia magatartását Pápen ankarai német követ a vezéri főhadiszálláson

Irán áldozata lett jóhiszeműségének, amely el bizott abban, hogy Anglia ígéreteit komolyan lehet és szabad venni. Churchill nem egyszer hangoztatta, hogy a britek a demokrácia és a kis népek védelme érdekében harcolnak. Hogy ez a harc miként fest a válságban, nemcsak az európai legyőzött országok helyzete igazolja, hanem Irak és legújabban Irán ese te is. Nevetséges azt állítani, hogy az a néhány német, aki történetesen Iránban tartózkodott, veszélyeztette volna Anglia világhatalmi helyzetét. Nagyon gyengén állhat ez a világhatalom, ha tartania kell néhány német jelenlététől olyan országban, mely semlegeséget fogadott és amely semmi előkészületet nem tett, hogy szintén résztvegyen a most folyó háboruban. Ürügy kellett az angoloknak és — más nem lévén — elegendő volt számukra, hogy néhány német turistára hivatkozhattak, mint akik a Távolkeleten veszélyeztették a brit érdekeket. Anglia ezért is felelni fog a történelem ítélőszéke előtt...

Előbb támadás, azután diplomáciai jegyzék

Berlini jelentések szerint az angolok és szovjet-csapatok előre megbeszélte terv szerint

két órával előbb támadták meg a semleges Iránt, hogy úgy a brit, mint a szovjet követ jegyzéket nyújtott át a perzsa kormánynak Teheránban,

Irán fővárosában. Így érthető, hogy az ellenségként megjelent angol és szovjet csapatok nem találtak ellenállásra az első órákban. A vörösök Észak, az angolok pedig Dél felől támadtak Iránra. Ez a váratlan támadás — mint a Stefani-ügynökség Isztambulból

Meglepetések történhetnek Törökországban

A Rador tokiói jelentése szerint Japán politikai köréit is igen élénken foglalkoztatja az angolok és a szovjetcsapatok Irán elleni támadása. A Domei-iroda egyik japán külügyi szakértő nyilatkozatát továbbítja. Eszerint Anglia újra tanubizonyosságot tett róla, hogy teljesen egyetért Szovjetországgal a nemzetközi politika tekintetében és

bebizonyította a nemzetközi törvényekkel szemben való teljes érdektelenségét.

A Szovjetnek az az állítása, hogy Irán támaszpontokat engedett át Németországnak, melyek a Szovjet-ország elleni akciót megkönnyítették volna, teljességgel légbőlkapott. Ez csak a tények elferdítésével vált lehetségessé. Az a körülmény, hogy az Irán elleni angol támadás éppen akkor következett be, amikor Churchill miniszterelnök beszédet tartott arról, hogy Anglia a kis népek érdekében fogott fey-

Az iráni csapatok erélyesen védekeznek

Teheránból jelenti a Rador: Az iráni haderő főparancsnoksága hat harctéri jelentést adott ki. Az első jelentésben közli, hogy augusztus 25-én hajnali négy órakor a szovjet csapatok megtámadták Irán északnyugati határát. A második jelentés szerint az ellenséges légiőrök

több nyílt várost bombáztak.

A polgári lakosok közül számosan meghaltak Teheris város közelében egy szovjet repülőgépet lelőttek. A harmadik jelentés arról számol be, hogy a szovjet és angol motorizált egységek támadást intéztek több irányba. A negyedik jelentés szerint szovjet hadihajók a Kaspi-tenger partján levő helységeket, az angol hadihajók pedig Bender Abes és Khorra városokat bombázták. Az ötödik jelentésben közlik, hogy

jelenti — nagyon kellemetlenül érintette a török politikai köröket.

Elítélik Anglia magatartását

annál is inkább, mert nemcsak semleges, de egy Törökországgal szomszédos és vele baráti viszonyt ápoló ország elleni akcióról van szó. Mindazok, akik eddig Törökországban esetleg még abban a hitben éltek, hogy Anglia valóban a kis népek érdekeit védelmezi, most tisztában vannak vele, hogy

a britek csak saját érdekeiket tekintik.

Az események jövődó alakulásának lehetősége Törökországban nyugtalanságot kelt.

vert, bizonyosságot szolgáltat az egész világnak, melyre békeszerető Anglia.

Ha a vörös és brit csapatok elfoglalták Iránt, nagyon könnyen lehetséges, hogy majd Törökországra igyekeznek nyomást kifejteni.

PAPEN A NEMET FŐHADISZÁLLÁSON

Berlinből jelenti a Rador: A közkeleti események fejlődését Németországban érthető érdeklődéssel kísérik. Hangsúlyozzák, hogy a mai helyzetben, amikor Törökország körül van véve vörös és angol csapatokkal, ennek az országnak a szituációja nagyon nehéz.

Berlini politikai körökben nem tartják kizártnak, hogy Törökországban meglepetések történhetnek.

Pápen, a német birodalom ankarai követe elutazott Ankarából és a török fővárosból egyenesen a kancellár főhadiszállására utazik.

az iráni csapatok, ahol érintkezésbe kerültek az ellenséggel, mindenütt szembeszálltak azokkal.

Az angol csapatok elleni harcok során az iráni egységek két páncélcsoport megsemmisítették és megzavarták a brit előnyomulást. A hatodik harctéri jelentés szerint az északkeleti és nyugati határvidéken a lakosság harci szelleme kifogástalan. A férfiak önként jelentkeznek, hogy résztvehessenek az ország védelmében.

IRÁN VÁROSOK ELFOGLALÁSA

Amszterdamból jelenti a Rador: A brit lérszolgálat által továbbított egyik szovjet jelentés szerint szovjet csapatok elfoglalták volna Teherán, Ankarát, Lisszabon iráni városokat.

Jegyzett már visszacsatolási kölcsönt

A Romániában járt német újságírók visszaérkeztek Berlinbe

Bucurestiből jelenti a Rador: A Romániában látogatást tett német újságírók, mielőtt elutaztak volna a fővárosból, résztvettek egy mozgóképszínház diszeloadásán, amelyen harctéri filmhíradót néztek végig. Az előadáson Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök és a propagandaügyi minisztérium magasrangú tisztviselői is megjelentek. A diszeloadás után Lohse Günther dr. miniszteri tanácsos újból köszönetet mondott Antonescu Mihai helyettes miniszterelnöknek a szívélyes és meleg fogadtatásért és a baráti vendéglátásért. Köszönetét fejezte ki azért is, hogy a filmhíradó révén betekintést nyerhettek abba a nagy harcba, amelyet Románia Németország oldalán vív a civilizáció győzelméért, a bolsevista barbárság ellen. Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök válaszában újból hangoztatta, hogy Antonescu tábornagy és a román nép rendületlenül bizik Hitler vezérében.

A német vendégeket azután a baneasai repülőterre kísérték. Gallin alezredes, Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök kabinetigazgatója köszönetet mondott a látogatásért és ama meggyőződésének adott kifejezést, hogy ez a látogatás megszilárdítja a két nép közötti kapcsolatokat. Badauta Alexandru, a propagandaügyi minisztérium vezértitkára bucsuzott azután a román sajtó nevében a vendégektől, akik kedden délután repülőgépen visszaérkeztek Berlinbe. A tempelhofi repülőtéren a berlini román követség képviselője, a német külügyminisztérium és propagandaügyi minisztérium kiküldöttjei és a német fővárosban levő román újságírók fogadták.

FORUM ARAD — Telefon 20-10
nyáron is nagy filmeket látszik

Városunk egyedüli jól szellőztetett kellemesen hűvös terme

Ma! LOUIS BROMFIELD világsikert aratott regényének filmváltozata

Árviz Indiában

A főszerepben Tyrone Power, Myrna Loy, George Brent
A legújabb 5. sz. román háborús híradó Előadások 5, 7-15, 9-30!

Következő műsor! Következő műsor!
Az őszi szezon első nagy filmje!

Az utóbbi évek legizgalmasabb gangster filmje

Leazálarccal

Malace Ford, Brian Donlevy, Phyllis Brooks, Erik Rhodes

HIREK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Timișoara, I. Bradanu-tér 3.

Telefon: 33-10.

Aradi szerkesztő: Babușay György

Eminescu-utca 8. Telefon 17-11.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön házasos való kézbesítéssel évente havonta 80.— lei, negyedévre 240.— lei, félévre 460.— lei és egész évre 900.— lei. Magyarországon havonta 4.— pengő, negyedévre 12.— pengő, félévre 24.— pengő és egész évre 48.— pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a rendszeres előfizetési díj kétszerese.

Milliárdosnak lenni egy napig

A kérdés gyakorta foglalkoztatta régebben sokak képzeletét. Ma azonban már nem vagyunk oly romantikusak, mint egykor, amidőn regényeket, sőt szindarabokat is írtak e témáról. Mostani tengernyi gondjaink közepette a legtöbb ember felette megelégedett, ha egyik napról a másikra legszükségesebb igényeit kielégítheti, sem kedvünk, sem időnk nincs pompáról, fényről, nagyszékű szórakozásokról elédeleni. Háború van, annak megpróbáltatásait nyögi egész Európa, még képzeletünk is elutasítja a dusakodó életöröm ezeregylejzakai képét. Amerika azonban nem hiába esett oly messzi a háborútól. Nemesak a széles Atlanti-óceán választja el tőlünk az Újvilágot, hanem elválasztja tőlünk merőben elmentés gondolkodása is. Ime, Amerikában még mindig romantikus álmokat szönek a gazdagságról, sőt legujjabbán egy nagyon gyakorlatias intézmény még arra is vállalkozott, hogy megvalósítsa a pompázó vágyképeket, habár csak igen rövid időre, muló sárára is. Egy-hewyorki biztosító társaság vetette fel a „milliárdos nap” ötletét. Hogy egy napig bárki, akinek ebben kedve telik, úgy élhessen, mint Cárnegie, Astor, vagy Vanderbilt. Csak némi áldozatosság kell hozzá és megvalósulhat a nagy álom, ha az illető az említett esküvői biztosító társasághoz fordul. Az ügy technikai lebonyolítása igen egyszerű. Hávontként egészen eskély járulékokat kell fizetni és akkor öt év eltelté után a biztosított egy általa kiválasztott időben egyik déltől a másikig, tehát húszöt-negy órán keresztül, milliárdos lehet. Kastély áll rendelkezésére, óriási szolgáserég fogadja, fényben, látásban usznak a termek, a legremekebbek gépkocsik vagy fájlovak állnak rendelkezésére, ha sportvágyait akarja kielégíteni az ünnepeket. Este aztán csodás lakomához terítnek, a legkülönb italjártatok kerülnek asztalra és rejtett zenekar szolgáltatja a műsorszámokat a leomló súlyos bárszónyűgöny mögöl. Így lehet egy napig milliárdos bárki, legyen foglalkozására nézve kishivatalnok, gépírókisasszony vagy akár gépkocsimosogató. Csak az a kérdés, vajjon boldogabbak lesznek-e ezek az amatőr milliárdosok, ha huszöt-negy órá után ismét elmerülnek a mindennapi gondba, a névtelen szürkeségbe?

A visszacsatolt városok újabb részére miniszterközi bizottság dolgozza ki a terveket. Bucarestből jelentik, hogy a kedden tartott minisztertanácsban Busla Constantin mérnök közunkaügyi és közlekedésügyi miniszter javaslatára egy határozat, hogy a visszacsatolt Bukovinára és besszarábiai városok újáépítésére miniszterközi bizottság dolgozzon ki terveket. Antonescu Mihai miniszterelnök-helyettes leszegzte, hogy az újáépítendő közhivatali épületeket román stílusban emelik.

Új épületet emelnek a bucarestii egyetemnek. Bucarestből jelentik, hogy a Nemzeti Bank és az állam támogatásával a bucarestii egyetemnek új épületet emelnek. Tervebe van véve az egyetemi tanárok otthonának felállítása is.

Ortopédkórház a hadirokkantak részére. Bucarestből jelentik, hogy Antonescu Mihai miniszterelnök-helyettes megbízásából Iacobici Iosif tábornok nemzetvédelmi miniszter és Tomescu Petre dr. közegészségügyi miniszter most tanulmányozza a hadirokkantak részére felállítandó ortopédkórház kérdését. A két miniszter a legközelebbi minisztertanácsban előterjeszti a végleges tervet.

A pápa meggyöntatott egy asszonyt. Rómából jelentik: Mint a Giornale d'Italia vatikáni különdúdosítója jelenti, az egyik legutóbbi általános pápai kihallgatás során nem mindennapi eset történt. Amikor a pápa bevonult a terembe, egy asszony vált ki a tömegből és a pápa felébe sugta, hogy szeretne meggyónni. A Szentatya egészen természetesnek tartotta az ájtatos asszony kérését és miután a legközelebb álló hívőket eltávolították, meggyöntatta az asszonyt. A pápa csak később nagy lelkesedést keltett az egybegyűlt hívők körében.

Egy szélhámos becsapta a svájci szövetség tanácsot, hogy sósvizből benzint tud készíteni

A Svájcban uralkodó benzinhiány lehetővé tette egy szélhámos bandának, hogy nemesak tekintélyes pénzembereket, hanem a szövetségi tanács néhány szakértőjét is alaposan becsapja. A szélhámosok vezére egy Saheur nevű francia ember volt, aki azt hirdette, hogy ő sósvizből benzint tud előállítani. Ugyálszik a középkori alehmisták babárait irigyelték meg a furfangos esalók és hiszékeny embereknek azt hirdették, hogy ők aranyat tudnak előállítani. A svájciakra ugyan ellenségeik sem mondhatnák, — ha volna nekik ilyenek — hogy imták, mindenesetre azonban nagyon becsületes, jóhiszemű emberek, akik a katekizmus szerint igaznak tartják azt, amit valaki mond, azért, mert ő mondja. Saheur

egy szabadalmat adott el a svájciaknak, akik e szabadalom birtokában részvénytársaságot létesítettek, amelynek részvényfőkéhez Bern legelőkelőbb vállalkozói hatamas összegekkel járultak hozzá. Egy titokzatos gépekkel felszerelt laboratóriumban mutatta be Saheur az érdeklődőknek tudományát. A szélhámos azt állította, hogy ő

atomrombolás útján tud sósvizből előállítani benzint,

természetesen egyelőre csak esekély mennyiségben. A próbák annyira meggyőzték a nézőket, hogy még a berni technikai főiskola is bizonyítványt állított ki arról, hogy az említett eljárás révén lenet-séges szintetikus uton benzint előállítani. Ezek után Grimm nemzeti tanácsos

megalakította a mesterséges benzint előállító szindikátust

és megállapodtak abban is, hogy az így előállított hajtóanyag ára száz kilogrammonként hatvan svájci frankba fog kerülni. Szállításokról egyelőre nem volt szó, de a furfangos szélhámos újabb és újabb tökehozzájárulásokhoz jutott, mert a hivatalos szállítás megállapodás most már végleg megszilárdította a vele szemben táplált bizamat. Véletlen folytán azonban

kiderült, hogy minden csak szélhámoság volt, szemtelen esalás.

A rendőrség letartóztatja a modern alehmistát, az ügyről azonban nem sokat beszélnek, mert a lépre-esalt tisztas üzemtemberek és jóhiszemű tudósok nagyon festelik az esetet.

A moszkvai japán nagykövét Meletovnál. Vichyből jelenti a Rador, hogy Moszkvából érkezett hírek szerint Tatékawa moszkvai japán nagykövét hétfőn este megbeszélést folytatott Meletov szovjet külügyi népbiztossal.

Az olasz trónörökösné megmászta a Becca di Nonát. Mária piemonti hercegné, aki szenvedélyes hegymászó, sikérel megmászta a Becca di Nona hegyet és hat órai mászás után felérkezett a 3120 méteres csúcusra. A trónörökösné, akit vezető és egy udvarhölgy kísért, megkoszorúztta a hegy csúcán emelt Madonna-emlékművet és előtte imát mondott az olasz frontáresekért.

A szénhány miatt erősen korlátozzák Angliában a vasutforgalmat. A Daily Telegraph jelentése szerint bizonyosnak látszik, hogy az eljövendő télen szénhány miatt az angliai személy- és gyorsvonatok egész sorát törlik a menetrendből.

Fa, amelyen női kalapok és faszekák nőnek. A délmezőkői Oaxaca város dicsekedhetik ezzel a csodafával, melynek botanikai neve Cresentia cujete. Óriási gyümölcsének héját sűrű hancsrost veszi körül, mely könnyen lefejtethető. Ezt a hancsrost a benszüllött asszonyok kalap gyanánt viselik. A kivájt gyümölcs héja pedig kitűnően alkalmas arra, hogy benne főzzenek.

Legideálisabb háshajtó, vértisztító, epahajtó a Dr. Földés-féle Solvo-pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalomknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 30 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és dro-gériában kapható.

500 millió márká értékű arany — a szájban. Sokan azt hiszik, hogy a fogtechnikában elhasznált arany mennyisége jelentéktelen s hogy összehasonlítható a közgazdasági életben egyebütt elhasznált arannyal, nem játszik szerepet. Egy német statisztikus kimutatta ennek a nézetnek téves voltát. Kiszámlította, hogy egyedül Németországban az emberek szájában műfog alakjában lévő arany 900 millió márká értékű. Ez pedig holt tőke, mely a közgazdaság számára teljesen elveszett.

Az ötletes borbély

Szemtelenség — pattog az erősen kopaszodó vendég a borbélymesterre, — maga egy esalliatlanul biztos hajnövesztőszert ajánl nekem és ugyanakkor olyan kopasz, mint a billárdgolyó.

— O, ezt a szert a segédem használja — mutat a borbélymester a dushajzatu alkalmazottjára. — En a másik cikkünk, a szörvestőkrém reklámja vagyok!

SAKEMBER

aki a női gombdivatban jártas, azonnalra keresetetik. Ajánlatokat a fizetési feltételek megjelölésével „No. 1082” jellegre Toth A., Siblu reklámvállalatához lehet küldeni.

Rádió

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 28.

Bucuresti: 6 Indulok, hírek, hangverseny. 12.20 Bécsi zene. 12.30 Hírek. 12.50 Katonaóra. 13.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Nagy német énekek. 14.30 Sebesültek órája. 17.30 Hírek. 17.45 Eldadás. 18 Hanglemézek. 19 Művészeti szemle. 19.15 Keringők. 19.30 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó.

Rövidhullámú román adó. 23 Német nyelvű adás, hanglemézek. 23.20 Olasz nyelvű adás, hanglemézek. 23.40 Francia nyelvű adás, hanglemézek. 24 Angol nyelvű adás, hanglemézek.

Budapest I.: 6.40 Torna, hírek, hanglemézek. 10 Hírek. 10.20 Háziasszony a föld természetét között (felolvasás). 10.45 Külföldi híradó. 12.10 Rendőrzenekar. 12.40 Hírek. 13.30 A rádió zenekara. 14.30 Hírek. 15.20 Hanglemézek. 16.15 Ruszin műsor. 16.45 Hírek. 17.15 Veress Károly cigányzenekara. 17.45 Felolvasás Balázs Ferencről. 18.10 Fegyverek a tábori színház (közvetítés). 18.35 Pajtáságban (felolvasás). 19 Hírek. 19.20 Megmagyarázzuk a slágereket (vidám zenés est, közreműködők: Farkas Ilona, Kiss Manyi, Weygand Tibor, Szabó Mihály, Legény József dr., Meseke Rudolf és a Chappy-tánzenekar). 20.15 Úvegintő (Bibó Lajos hangjátéka). 21.40 Hírek. 22.10 Székesszörvárosi zenekar, 23 Csorba Gyula cigányzenekara. 24 Hírek.

Budapest II.: Nem közvetít műsort.

PÉNTEK, AUGUSZTUS 29.

Bucuresti: 6 Indulok, hírek, hangverseny. 12.7 Déli hangverseny. 12.30 Hírek. 12.50 Katonaóra. 13.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Hanglemézek. 14.30 Sebesültek órája. 17.30 Hírek. 17.45 Eldadás. 18 Német-román katonaóra. 19.15 Tarka zene. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó.

Rövidhullámú román adó. 23 Német nyelvű adás, hanglemézek. 23.20 Olasz nyelvű hírek, hanglemézek. 23.40 Francia nyelvű adás, hanglemézek. 24 Angol nyelvű adás, hanglemézek.

Budapest I.: 6.40 Torna, hírek, hanglemézek. 10 Hírek. 10.20 Ruszin műsor. 10.45 A nyári táplálkozás (felolvasás). 12.10 Köfényi Aladár cigányzenekara. 12.40 Hírek. 13.30 Katonazenekari hangverseny. 14.30 Hírek. 15.20 Dánielné Magyar Ilona énekel, zongorakísérettel. 15.40 Mit főzünk? 15.55 Színharmónika és harmónika-kettős. 16.15 Felolvasás a firenzei Pitti-múzeumból. 16.45 Hírek. 17.15 Vivaldi: A-moll versenymű vonózenekarra (hangleméz). 17.30 Buda elesik — Erdély születik (felolvasás). 18 A rádió zenekara. 18.25 Sportközlemények. 19 Hírek. 19.20 Zongoraszmók (Chopin-művek). 19.45 Erdélyi költők Buda vesztéről (Felolvasás versekkel). 20.10 Zenei főtárgyalás (a vádlottak: Budanovits Mária, Orosz Julia, Hámony Imre, Laurisin Lajos, Littyay György, az Operaház tagjai, törvényszéki elnök, védő, tanúk). 21.40 Hírek. 22.10 Horváth Imrér cigányzenekara. 23.25 Tánclémézek. 24 Hírek.

Fordításokat

magyarból németre és németből magyarra, irodalmi és szakmüveket vállalok. Timișoara a II., Strada Rusu Șirianu 2 szám

— **A hadbanállók elővelei.** A nemzetnevelésiügyi minisztérium közli, hogy a kinevezéseknél, átnevezéseknél a következők részesülnek előnyben: A férfi tanszemélyzetnél azok a tanárok és tanítók, akik megsebesültek a háborúban, utánuk azok a tanárok és tanítók, akik tényleges hátréti szolgálatot teljesítettek és végül azok a tanárok és tanítók, akik legalább két havi szolgálatot teljesítettek valamely kórházban. A nők közül elsőbbségben részesülnek a fronton elesett tanárok, tanítók vagy közgazgatási alkalmazottak özvegyei, továbbá azok feleségei, akik valamely kórházban tényleges szolgálatot teljesítettek.

— **A tanév megnyitása** — amint a Rador Bucurestiből jelenti — szeptember kilencedikén történik az elemi és középiskolákban, míg az egyetemek október elsején nyitnak meg.

— **Légi postáját Anglia és Északírország között.** Genéből jelenti a Rador: Az angol postaiügyi minisztérium légi postáját megindítását rendelte el Anglia és Írország észak része között. Erre az intézkedésre azért volt szükség — írja a Times — mert az állandó légitámadások következtében a két ország közötti rendszeres tengeri forgalmat nem lehet már biztosítani.

— **Az aradi román kat. óvodába** a beiratások szeptember 1-én kezdődnek. Mivel a nemzetnevelésiügyi minisztérium a második gyónói állást is engedélyezte, így nagyobb létszám is felvehető lesz.

— **Ujból működik a Stromboli.** Rómából jelenti a Rador: A Stromboli vulkán néhány nap előtt újból működni kezdett. Időközönként földalatti moraj hallatszik és a vulkán kráterén kénés füstfelhő tör ki. A kráter néha szikladarabokat is kidob.

— **Hirtelen halál.** Kovács Rozália halvannégy éves recási asszony, aki szívbeteg volt, szívszélhűdés következtében hirtelen meghalt.

— **Japán türelme sem végtelen.** Tokióból jelenti a Rador: A Yomiuri Shimbun című japán lap foglalkozik Nomura washingtoni japán nagykövét és Cordell Hull külügyi államtitkár legutóbbi megbeszélésével és ezzel kapcsolatban kijelenti, hogy osztrák Nomura felfogását és hangzóttája, hogy Japán türelme sem végtelen. Teljesen Anglától és az Egyesült Államoktól függ, a Távökleleten hogyan alakul a helyzet.

— **Vonatok összeütközése Portugáliában.** Liszabonból jelenti a Rador, hogy Portugáliában két személyvonat összeütközött. Hat vasúti kocsi összetört és ötven utas megsebesült.

— **Eltűnt a londoni amerikai tengerészeti attasé helyettese.** Newyorkból jelenti az NII: Az Associated Press közli a tengerészeti minisztérium jelentését, amely szerint David Eldred, a londoni amerikai tengerészeti attasé helyettese eltűnt Londontól. Azt hiszik, hogy Eldred, aki megfigyelőként működött az angol tengerészet mellett, szombaton egy angol repülőgéppel a tengerbe zuhant.

— **Beiratkozások az aradi tanonciskolába.** Az aradi munkakamara közli, hogy a tanonciskolai beiratkozások az iparos tanoncok részére szeptember 1-én kezdődnek és naponta 8—12 és 17—20 óra között folytatódnak. A harmadik osztálybeliek javítóvizsgáit szeptember 15-én délután 17 órakor, a második osztálybeliekét 16-án, míg az első osztálybeliekéit 17-én tartják. Az abszolváló vizsga szeptember 18-án reggel nyolc órakor kezdődik. A beiratással egyidejűleg a munkaadó köteles háromszázötven lejt tankönyvekre és iskolai felszerelésre lefizetni. A tanoncleányok tanfolyamára a beiratkozások augusztus 15-én kezdődtek, a javító- és abszolváló vizsgákra szeptember 15. és 30. között kerül sor. A beiratások naponta 18 és 20 óra között eszközölhetők.

— **Tel-Aviv szerencsét kíván Moszkvának.** Isztambulból jelenti a Rador: A Tel-Aviv-i zsidó laborista párt táviratot intézett a szovjet kormányhoz, melyben a bolszevistákat a nemzeti-szocializmus elleni háborúra buzdítja. A párt ugyanekkor határozatlan kimondotta, hogy küldöttségét meneszt a Szovjetunióba annak a tanulmányozása céljából, mily mértékben adhat segítséget a Szovjetunió a zsidó munkásságnak.

— **„Bohóc múzeumot” létesítenek Bécsben.** Az egyik bécsi kiadó vállalat bohóc múzeumot szándékozik létesíteni és ebben a közönség részére hozzáférhetővé akarja tenni a bohócok működésére, műsor-számaira és általában játékuira vonatkozó anyagot. A kiadó vállalat a múzeum céljára mindenképp Heino Seidler bécsi író munkáit szerezte meg, mert Heino Seidler a bohócok történetének legkiválóbb ismerője. Munkáiban igen gazdag anyagot dolgoz fel a bohócok műsorának fejlődéstörténetére és általában kultúrtörténetére vonatkozólag. Seidler éveken át tartó kutatómunkával több ezer bohóc fényképét, műsor-számaikról különböző felvételeket és bohócokról készült karikatúrákat gyűjtött össze. Rengeteg bohóccal tartott fenn személyes kapcsolatot, hogy így a bohócok múltját minél alaposabban megismerhesse. Műveiben a világhírű bohócok műsorából szemelvényeket is mutat be.

Ankara szerint az angol-szovjet szövetség összeférhetetlen az angol-török egyezményvel

Tuniszból jelenti a Rador, hogy az iráni parlament rendkívüli ülésén Ali Mansur miniszterelnök — amint a teheráni rádió is közölte — felhívást intézett a képviselőkhez, melyben a többi között ezeket mondotta:

— Valamennyien tudjuk, hogy a háború kezdetén Irán szigorú semlegességet fogadott. A semlegességet a szó legteljesebb értelmében és részünkről megnyilvánuló legnagyobb jóakarattal betartottuk. Valamennyi állammal, köztük elsősorban a szomszédos országokkal baráti és szívélyes kapcsolatokra törekszünk.

Mindezek ellenére a brit kormány egyetértésben a szovjetkormányal, ultimátumot intézett hozzánk, amelyben az ország területén élő német alattvalók legnagyobb részének kiutasítását kérte.

Az iráni kormány biztosította az angol és szovjet kormányt, hogy a külföldiek minden lépését képes ellenőrizni és máskülönben is az a kizárási német, aki Iránban tartózkodik, nem jelenthet veszélyt az országra. Az iráni kormány még tovább ment:

intézkedett, hogy az iráni németek száma esőkkenjen.

— **Külföldiek is jegyezhetnek visszaesetölési kölesönt.** Bucurestiből jelenti a Rador: Annak érdekében, hogy a külföldiek is jegyezhessenek visszaesetölési kölesönt, a pénzügyminisztérium fel-függesztette a külföldiek vagyonára vonatkozó rendelkezési korlátozásokat.

— **Öreg asszony halálos halcsete.** Carabas Sofia hetvenhárom éves eluzataui asszony leesett egy tuzifával megrakot szekérről és olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy rövidesen meghalt.

— **Kigyót nyelt egy alvó koldus.** Egy koldus, aki egy kis portugál falu mellett az útszélén délutáni álmát aludta, hirtelen gyomrában érzett szuro fájdalomra ébredt. Jajgatására a falubeliek a legközelebbi kórházba szállították, ahol megállapították, hogy alvás közben a szája és nyelvésővén keresztül egy körülbelül méteres kigyó mászott a mély álmu ember gyomrába. A koldus a portugál lapok szerint élet-halál között lebeg.

TRANSILVANIA magyar FOGMŰTEREM

Alapítva 1920-ban.
Bucuresti, Str. Buzesti 12. Telefon 4.16.96.
Műfogak speciális készítése!!! Arany, porcellán és platina színű fehér fémből. Pontos, lelkiismeretes és tartós munkák. Fizetési feltételek és kedvezmények. Rendelés vasárnap délelőtt is!

— **Sztójadinovitsi Mauritius szigetén internáltak.** Kairói jelentés szerint Sztójadinovitsi Mikha dr. volt jogoszláv miniszterelnököt, akit a szerbek kiszolgáltattak az angoloknak, az indiai óceánban lévő Mauritius szigetén lévő egyik internálótáborba szállították.

— **Üngyilkosság Aradmegyében.** Az aradmegyeyi Apateu községben Tulean Alexandru 57 éves gazda, aki hosszabb idő óta idegbetegségben szenved, az elmúlt éjszaka beleugrott a házának udvarán lévő mély kúba. Tettét reggel vették észre, amikor a szerencsétlen ember már halott volt.

— **Templomi padokból — táncpadló.** Egy finn haditudosító írja: „Elpusztított templomok és temetők egész sora mellett haladtunk el. A sustaimói templomból színházat, a korpiselkái-ből pedig kantint csináltak. A temetőben lévő sírköveket elhordták és légvédelmi ovóhelyek építésére használták fel. A volt finn temetőkből a sírokról eltávolították a neveket. Láttunk olyan temetőt is, amelyet táborhelyül használtak. Az egyik helyen — írja a haditudosító — a templomból kihordott fapadokból készítették táncpadlót”. Ezekből a kimondhatatlan vad és durva tényekből is könnyen elképzelhető, milyen istentelen hordát tudtak a bolszevisták nevelni husz esztendő leforgása alatt.

— **Olaszország 9000 kilométeres hálózatot vilamosítja vasútonalát.** A fascista Olaszország 1932. óta dolgozik vasútjainak vilamosításán. Az erre vonatkozó terveket, melyek 9000 kilométeres vasúti hálózat vilamosítását ölelik fel, Clano gróf, az olasz külügyminiszter néhány hónappal ezelőtt elhunyt atyja dolgozta ki. Mint Host Venturi közlekedésügyi miniszter a „Carattere” című olasz folyóiratban kifejti, kb. 5.200 kilométeren az elektromos vontatást már be is vezették. Ezzel Olaszország az 1938—39. évben 1.7 millió szehet takarított meg, 1942-re Itália további 2.500 kilométer vilamosítását vette előirányzat. A megfelelő számú elektromos mozdony megépítésére a munkálatok már folyamatban is vannak.

— Rendkívül sajnálatos, hogy a béke fentartására irányuló minden erőfeszítésünk ellenére, ahelyett, hogy a kérdést megvitattuk volna,

augusztus 25-én, hajnali négy órakor az angol és a szovjet nagykövét behatolt lakásomba és átnyújtotta a fenyegetőhangú jegyzéket. Jelentések szerint angol és szovjetegységek még a két diplomatának lakásomra történt érkezése előtt iráni területre nyomultak és hajókat, valamint iráni városokat bombáztak.

A Stefani irodának Szófiából közlik, hogy a bolgár lapok ankarai tudósítónak jelentése szerint Törökország védelmi rendszabályokat hozott a szovjet határon.

A lapok kiemelik azt a kedvezőtlen visszahatást, amelyet az angol és szovjet csapatoknak iráni területre történt benyomulása a török közvéleményben keltett. Ráműtaltak az újságok arra is, hogy az angol-török egyezmény hovatovább összeférhetetlenné válik az angol-szovjet szövetséggel.

Ankarából jelenti a Havas-OFI ügynökség, hogy Teheránból érkezett hírek szerint az iráni főváros a benyomulás első napján megőrizte nyugalmát.

— **124 évet ért meg — és kigyóesipésben halt meg.** A brazíliai Barbaçetában, mint Rio de Janeiroból jelentik, egy öreg portugál 124 éves korában halt meg. A halál oka azonban nem végegyen-gülés volt, hanem kigyóesipés.

— **Gondar környékén az olaszok megfutamították az ellenséget.** Rómából jelenti a Rador az olasz főhadiszállás közleményét, amely szerint Söllum és Tobruk környékén az olaszok megfutamították az ellenséges erők támadási kísérletét. Olasz vadászgépek által támogatott német zuhanóbombázók a többi között elsüllyesztettek egy kétezer tonnás hajót. Kelet-Afrikában Gondar környékén a helyőrség több ezer főből álló ellenséges erőköt megfutamított és ez alkalommal jelentős mennyiségű hadianyagot és több gépjárművet zsákmányoltak.

— **Elsüllyedt angol hajó.** Amszterdamból jelenti a Rador: Az angol tengernagyi hivatal közölte, hogy az angol flotta szolgálatában álló Pirotta nevű hajó elsüllyedt.

— **Huszónégyezer lejt folyt be a társadalmi segély javára.** A főpolgármesteri hivatal közlése szerint a legutóbb kisebb-nagyobb adományokból 26 697 lejt folyt be a társadalmi segélyalap javára.

Ügyeletes gyógyszerterárok

Csütörtökön, augusztus 28-án Aradon a következő gyógyszerterárok tartanak éjszakai szolgálatot: Niedermayer (Szerb-palota), Kain (Avram Iancu-ter) és Hajós (Regina Maria-ut.)

Brasovban augusztus 24-től augusztus 29-ig a Calea Victoriei 7. szám alatt lévő Minerva-gyógyszer-tár tart ügyeletés szolgálatot.

Mozi

Aradon a mozik műsora a következő: Corso Ki a hamisító? (Német film.) Fórum: Arviz Ladában (Angol film.)

CORSO (ARAD)

Tel. 23-64

Egyedüli mozi Aradon, nyitott tetővel

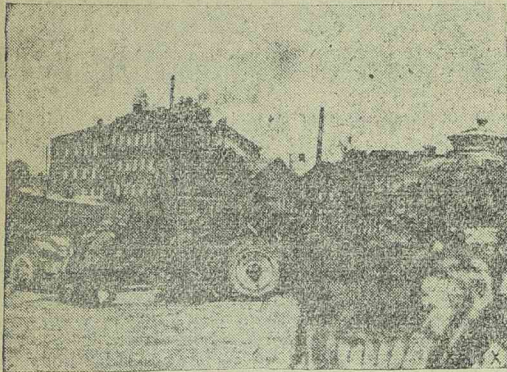
Ma premier!
Ki a hamisító?
Ki a hamisító?
Ki a hamisító?

A német filmgyártás legszenzációsabb és legötletesebb bűnügyi remeke

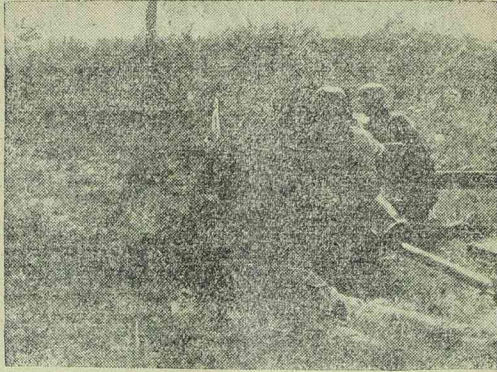
KIRSTEN HEIBERG
RUDOLF FERNAU

Előadások 5, 7:30, 9:30 kor

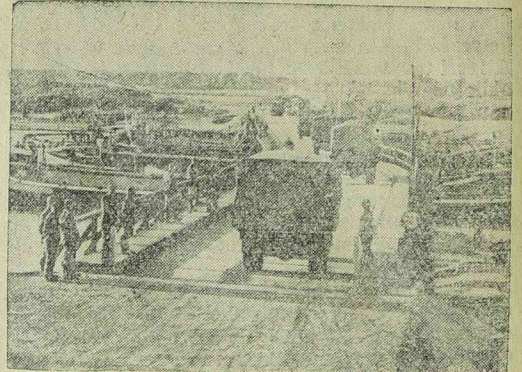
Híradók

Német tankelhárító útegek behatoltak az egyik szovjet városba.

Német tankelhárító ágyu harc állásban.

Német hidászok a legnagyobb gyorsasággal új hidat építenek.

= KÖZGAZDASÁG =

Negyvenezer kötvénytulajdonos százezer leitől ötmillió leig terjedő jutalmat kap a visszacsatolási kölcsön huzásán

Méhány nappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy a visszacsatolási kölcsön jegyzésekor az ötezer leies kötvényt négyezeröttszáz lei árfolyamon bocsátják ki és a kötvénytulajdonos minden évben kétszázhuszonöt leit kap kamat fejében, ami öt százaléknak felel meg. Ezen a kamaton kívül azonban a kölcsönjegyzők második kamatot is kapnak. Arról van szó ugyanis, hogy a kölcsön visszatérítéskor a kötvénytulajdonos hat-ezer leit kap kézhez, ami azt jelenti, hogy a jegyzett összeg 33.33 százalékát folyósítják újabb kamat címen. A harminc év alatt törlesztendő kölcsön utolsó évében kifizetett kötvények tulajdonosa az összeg 3.11 százalékához jut, figyelmen kívül hagyva azt a körülményt, hogy kétszázezer leitől ötmillió leig terjedő prémiumot is nyerhet.

Évenként tíz huzás lesz. Az első huzási évben,

1942-ben, a tíz huzás május 25. és augusztus 10. napjai között megy végbe. Ezen idő alatt 65.566 kötvényt sorsolnak ki. Két kötvényt egyenkint ötmillió leiel, tíz kötvényt egyenkint kétfélmillió leiel, husz kötvényt egyenkint egymillió leiel, negyven kötvényt egyenkint ötszázezer leiel, nyolcvan kötvényt egyenkint kétszázezer leiel, ezerhatszáz kötvényt egyenkint százezer leiel és 64.254 kötvényt egyenkint hater leiel sorsolnak ki. A hater leiel kihuzott kötvények száma az ötödik évben 76.815-re, a tizedik évben 96.051-re, a tizenötödik évben 120.017-re és a huszadik évben 149.886-ra emelkedik. Tehát mintegy negyvenezerre tehető azoknak a kölcsönjegyzőknek a száma, akik százezer leitől ötmillió leig terjedő összegű jutalmat kapnak.

Neveljük szakképzett gazdákat!

Az időjárás olyan kedvezően alakult, hogy az összes talajművelési munkálatokat elvégezhetők azok, akik megfelelő munkaerővel bírtak. Lehetővé vált az u. n. őszi mélyszántás elvégzése is. Akad olyan vélemény, hogy az alszántás helyett jobb, jövedelmezőbb annak legeltetése. Ennek éppen az ellenkezője a valóság. Drágább és rosszabb legelő nincsen, mint a tarló legeltetése! A tarló zöldje főleg gyom- és elhullott magvak növényeiből fejlődött, tehát tápértéke lényegtelen. Legnagyobb veszedelem azonban nem ebben, hanem a termőföld letiprásában rejlik, mert az egyenlőtlenül tömörített földben a mag csírázása is egyenlőtlenül történik. Ez pedig a növény fejlődésére kiszámíthatatlan károkkal jár.

Azonban megszokott munkarendtől a maradi gazda nem akar eltérni, mert így látta azt nagyapjától és apjától, akik nem csak megélték, de évről-évre gyarapították vagyonuk állományát, tehát nincs okuk ezen változtatni. Ezek más idők voltak! Azóta lakoházak, ipartelepek, kocsi- és vasutak, csatornák létesítése következtében termőföldünk nagysága évről-évre csökken, míg az élelmezésre szoruló lakosság gyarapodik. Ez a körülmény kényszeríti a termelőt arra, hogy a kisebbedett területen, többet, jobbat és olcsóbban termeljen, mint a multban történt.

Ezért mondta Nagy Frigyes porosz király még 1740-ben: „Az, aki azt tudja elérni, hogy két kalász nőjjön ott, ahol azelőtt egy nőtt — többet tett hazája érdekében, mint sokszor az összes politikusok és generálisok együttesen tenni tudnak”. Ezt azonban el-

avult rendszerrel tenni nem lehet. Ma amikor a technika és a vegyipar minden nap újabb meglepetéssel szolgál, a mezőgazdaság sem maradhat vissza. Nem is marad! Talajművelésünk, növénytermelés, tápanyagok feltárása, minden megváltozott, korszerűbb lett, amit gazdáinknak is tudomásul kell venni, mert nagy és egyenlőtlen verseny keletkezik, melyből a nagyobb tudás fog győzedelmesen kikerülni.

Ez az oka annak, hogy sürgetik, a földművelés is legyen iskolázottsághoz kötve, éppen úgy mint ügyvéd, orvos, mérnök, de ma már az iparos sem lehet megfelelő előképzés nélkül. Miért lehessen a föld szabad prédája minden hozzáértés nélkül mindenkinek? A szakképzettség hiánya teszi lehetlenné annak a megértését, hogy a talajművelés régi rendszere károsítja a termelőt és az államot egyaránt, ezért ezen változtatni kell, ezt követeli minden termelő életérdeke. Ezért felvetődik az a gondolat, készítsük elő az ifjúságot téli esteken — tanfolyamok révén — korszerű gazdálkodásra, melynek létesítésében minden község jegyzője, tanítója, plébánosa és egy-egy okleveles gazda is szívesen segítkezzen. Ma már megszűnt a gazdálkodás egyszerű mesterség lenni: a gazdálkodónak érteni kell a vegytan, természettan, technika, építészeti és stb. tudomány műveléséhez, mert nem hívhat pusztájára egy őt megépítéséhez, műtrágyák helyes megválasztásához és jószág gyorssegélyéhez segítséget vagy ha egy gép elromlik egy gépész vagy a szükséges szakegyént, leg alább a legszükségesebbet magának a gazdának kell tudni elvégezni. De hogyan, ha nem tanítják rá?

Kétszázalékos késedelmi kamatot fizetnek a pontatlan adófizetők. A pénzügyminisztérium felhívja az adózókat, hogy esedékes adóikat pontosan fizessék, mert a határidőn túli fizetés minden egyes esetben kétszázalékos késedelmi kamat kiróvását vonja maga után.

Országos vásárok Tarnava Mica megyében. Tarnava Mica megyében szeptember hónapban az alábbi országos vásárok lesznek: Szeptember 3-án Jidveiuin állatvásár, 4-én állat- és 7-én kirakodóvásár Jernuton, 11-én juh-, 18-án marha- és 21-én kirakodóvásár Sanniclauson, 18-án marha- és 21-én kirakodóvásár Dumbraveniben, 25-én marha- és 28-án kirakodóvásár Blajon, végül 27-én marha- és 30-án kirakodóvásár Bachnean.

Rövidesen megkezdődik a cukorrépa betakarítása. A földművelésügyi minisztérium közleménye szerint a cukorrépa betakarítása néhány nap múlva megkezdődik. Ezzel kapcsolatban a minisztérium felhívja a termelőket, hogy a répát idejében szállítsák a gyárba. A községi mezőgazdasági bizottságok, valamint az összes mezőgazdasági és közigazgatási szervek gondoskodnak, hogy megfelelő számú munkaerő és szállítási eszköz rendelkezésre álljon. Szükség esetén az ott állomásozó katonaság, a katonai előkészítők, valamint közmunkát végző zsidók közreműködését lehet igénybe venni. A minisztérium közbenjárására a nagyvezérkar szeptember 1-től november 30-ig felmentést adott minden huszonöt évet meghaladott termelőnek, amennyiben az illetékes mezőgazdasági kamara és a cukorgyár ajánlotta.

Hivatalos devizaárfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti): Szabadforgalmu devizák (90 százalékos felárral): Dollár 187.60—195, svájci frank 42.89—45.62. Kliring devizák: Drachma 1.21—1.22, dinár 2.898—3.05, német márka 59—60, szlovák korona (38 százalékos felárral) 4.68—4.77, pengő 26.50—27, dán korona 30—30, finn márka 2.50—2.50, török font 92—92, lira 9.50—9.50, francia frank (38 százalékos felárral): 3.17—3.30. Font devizák (90 százalékos felárral): Angol font 756.52—786.33, egyiptomi font 775.92—806.41, palesztina font 759.37—789.39.

Határidő napló

AUGUSZTUS 30:

Kétszáz kilogramm felüli ócskavasmennyiség bejelentése a város-, illetve községházán.

AUGUSZTUS 31:

Bemutatóra szóló részvények névlegesítésének határideje.

1 és 2 leies váltópénzek forgalmi értéke lejár.

Vállalatok, kereskedők és magánszemélyek, akik olyan írásbeli, vagy szóbeli megállapodást kötöttek, amelyek után az aránylagos illetéket a megállapodás természetéből kifolyólag csak az ideiglenes érték után rótták le, eddig a napig tartoznak a tényleges érték szerinti illetéket kiegyenlíteni.

Gyapjufeldolgozó gyárak és műhelyek bejelentést tartoznak tenni a nemzetgazdasági minisztérium nyersanyagosztályának a birtokukban levő gyapjukészletekről és azok féleségéről.

Augusztus 24-én zárolt gyapjukészletek beszállítása a gyapjügyűjtő központokba. Kivételt képez a zárolás alól a timárgyapju és a bőrről nyírt gyapju, valamint husz kilogrammot meg nem haladó mosatlan gyapju, amelyet a termelő saját juhaitól nyert és csak saját szükségletére fordíthat.

A július 31-ig a vámhivatalhoz érkezett behozatali engedély nélküli áruk utólagos vámolása eddig a napig lehetséges.

SEPTEMBER 10:

Kertészeti forgalmi adója havonta eddig a napig kifizetendő.

Ócskavas készletek havonta eddig a napig bejelentendők.

SEPTEMBER 15:

Erdőirtás megkezdése az érvényben levő rendelkezések figyelmen-bevételével.

Belföldi mezőgazdasági gépgyárak kimutatást tartoznak felterjesztetni a közellátási államtitkárság árellenőrző osztályához a gyártási költségekre vonatkozóan.

HAZAK FÖLDEK SZÜLÖK MALMOK TELKEK ELADÁSA VÉTELE CSEREJE

minden érfokozatban
Haischek ügyvétség
Arad, Bul. Carol 17 (volt 46) Tel. 16-55

SPORTTESEMÉNYEK

Gyenge eredmények a vasárnapi fővárosi atlétikai versenyen

Vasárnap az ANEF-stadionban a fővárosi atlétikai kerület rendezésében verseny folyt le, amelynek eredményei azonban mélyen a várakozáson alul maradtak. A verseny győztesei:

200 m gátfutás: Dragulescu (Venus) 28.4, Vulescu (VD) 29.8.

400 m: Stelorian (VD) 54.6, Rosenau (St. R.) 55.3.

Súlylökés: Antonescu (Victoria) 11.31, Havaletz (Metropola) 11.10.

Kalapácsvetés: Havaletz 24.95, Balan (VD) 20.89.

800 m: Suliman (St. R.) 2:6.3, Jorgulescu (Venus) 2:6.8.

Rudigrás: Epuran (Venus) 300, Marinescu (VD) 290 cm.

Magasugrás: Stoica (Venus) 165, Dumitrescu (Venus) 160.

Távolugrás: Ionescu (Venus) 595, Chelcea (CFR) 527.

3000 m: Dumitru Gheorghe (St. R.) 9:42, Cristodorescu (VD) 9:52.4.

4x100 m váltófutás: Victoria 47.6, Venus 48.4 mp.

Ifjúsági számok: 100 m: Stefanescu (VD) 11.8, távolugrás: Dumitrescu (Venus) 564, Bratu (Victoria) 564, gerelyhajítás: Martinas (Victoria) 39.65.

Hölgyversenyszámok: 100 m: Muresanu Livia (ANEF) 14.6, súlylökés: Prejbeanu Constanta (St. R.) 7.13, 80 m gátfutás: Muresanu Livia 14.6, gerelyhajítás: Muresanu Livia 25.25.

Sibiuban ismét megtartották a rendes vasárnapi atlétikai versenyeket

Hosszabb idő óta most már nem mulik el egy vasárnap, hogy Sibiuban ne rendezzenek atlétikai versenyt. A legutóbbi vasárnapra is jutott ilyen viadal, amelyet az ottani liga rendezett. A versenyről ez alkalommal hiányzott a jövővi vágatózó, Moina, valamint Stoichitescu, ezért az eredmények a szokottnál gyengébbek, kivételt képez Coracu távolugró kerületi csúcseredménye. Az eredmények a következők:

100 m: Strambu (U) 12 mp, 400 m: Popescu

(U) 60.7, Huber (Arman) 63 mp, 1500: Vuleu (Ind) 4:47.5, súlylökés: Martak (U) 11.75, Huber 10.70, diszkoszvetés: Popescu (U) 29.58, Moraru (U) 26.62, gerelyhajítás: Martak 43.55, Huber 39.32, távolugrás: Coracu (U) 6.84 kerületi csúcseredmény, Martak 5.87, magasugrás: Martak 166, Sarbu (U) 156, 4x100 m váltó: Universitatea II 49 mp. Hölgyversenyszámok: diszkoszvetés: Vuleu Olga 29.04 m, távolugrás: Ridoi Ileana (Ind) 3.81 m, 80 m síkfutás: Roman Uarina (U) 12.5 mp.

trésce (LNR) 1:55, Florica Dobrota 1:58.
4x50 m gyorsváltó: Viforul Dacia 2:10.4, CFR 2:23.

Megszokták a magyar uszók a svédországi hideg vizet

A magyar uszók svéd partjainak harmadik versenynapján már megszokták a magyarok a svéd medencék hideg vizét, mert több számban győzedelmeskedtek. Az eredmények a következők:

400 m gyors: Tátos 4:55.2, Vörös 4:57.1.
100 m hátuszás: Kovács 1:13.2, Anderson
200 m melluszás: Fábian 2:49.2.
100 m gyors: Tátos 1:01.3, Eleméri 1:01.3.
Vízilabdában a magyar csapat ismét hatalmas sikert aratott, mert egy vegyes csapatot győnyörű játékaival 14:1 arányban vert.

Az obori uszóversenyen az LNR nyerte a Muntenia-kupát

A fővárosi Obor-strandon rendezett uszóverseny díját, a Muntenia-kupát a LNR uszói nyerték meg a Viforul Dacia előtt. A verseny eredményei:

10 m gyors: Dumitrescu (LNR) 1:11.4, Lazar (VD) 1:12.

100 m hölgy-gyors: Florica Dobrota (LNR) 1:35, Dobrescu Geta (St. R.) 2:06.4.

100 m melluszás: Popescu Gh. (Metropola) 1:25.4, Popescu Cator (LNR) 1:29.2.

100 m hölgy-melluszás: Isabella Srofan (St. R.) 1:48, Ungar (Telefon Club) 2:02.2.

100 m hátuszás: Fischer (VD) 1:30.8, Adrian (VD) 1:32.2.

100 m hölgy-hátuszás: Isabella Srofan és Dumi-

A VÖRÖS POKOL

Éjtrédorovics Tobeljev élményei a vörös paradicsomban

A DÉLI HIRLAP
EREDETI REGÉNYE

írta ANDREJ ANDREJOVICs KRIMOV

15

Nagyot fohászoktam, amikor eljutottam a Blagojeszenszka egyház mellé. A hatalmas istenháza árnya még sötétebbé tette a környezetet. Megkerültem a székesegyházat és bejártának lépcsőjén térdre rogytam.

— Ó, Boldogságos Szűzanya, — hálálkodtam — köszönöm neked, hogy idáig megsegítettél. Fájdalmas anya lettél és bizonyosan fájdalmas anya lett az én anyámból is.

Aztán befordultam a mi utcánkba és a falak mentén tapogatózva jutottam el a tizenkettes számú házig.

Rátettem kezemet a kilincsre, amelyre az elmúlt esztendőknél számtalanszor simult rá a kezem. Akkor azonban még boldog és gondtalan voltam és szülőim lakása számomra maga az éden volt.

Lassan, mintha tolvaj volnék, lenyomtam a kilincset, amely engedelmesen lebillent mozdulatomra.

Kinyitottam a kaput és beléptem a lépcsőházba, majd óvatosan becsuktam a kapuszárnyat.

Koromsötét volt a lépcsőházban is, de nem kellett nekem ott világosság. Még szaladva sem botlottam volna meg, hát még olyan vigyázatosan lépkedtem, miként tettem.

Néhány lépéssel eljutottam a lépcsőfeljárathoz.

Kezem rátettem a sima, fényezett fára és bal-

lábamat felemeltem és ráhelyeztem az első lépcsőfokra. Tudtam, hogy hét lépcsőt kell számolnom az első fordulóig. Aztán két lépést vízszintes síkban tettem, majd újra hét lépést mentem felfelé. Ismét két lépés következett egyenesen és végül a harmadik hajlat hét lépcsője.

Feljutottam az első emeletre.

Megállottam egy pillanatra, de máris jobbra kanyarodtam és megindultam a lakásunk irányába.

És aztán csak ott álltam az ajtó előtt, amely azokba a helyiségekbe vezet, amelyekben boldog és zavartalan gyermekkoromat töltöttem, amikor ártatlan sirásom sem volt egyéb könnyes kacagásnál.

A szívem olyan hangosan dobogott, hogy azt hittem, meg kell azt hallani azoknak, akik odabent alusznak.

Nesztelenül próbáltam az ajtót kinyitni. Zárva volt.

Csengessek? Kopogjak?

Nem, nem tehetem. Félek, hogy felijesztaném anyámat és testvéreimet, akik bizonyosan azt gondolnák, hogy a rendőrség érkezett. Eszembe jutott apám szava, amikor elmondta, hogy érte is éjszaka jöttek.

Meg aztán, — gondoltam — azért sem szabad kopognom, vagy esengetnem, mert az éj csöndjében azt esetleg meghallaná a szomszédok is és talán figyelnének, ki kér bebocsátást Tobeljevokhoz. Ilyen időben a szomszédok bizonyára lesnek mások látogatóra, lesnek esetleg szanalomból, esetleg kárörvendően aszerint, hogy a lelkük milyen, fehér, vagy vörös.

Nagy tusakodás után úgy döntöttem, hogy várok reggelig az óhajtott találkozásra.

Nem akartam azonban sem a lakás előtt ácsorogni, sem pedig kimenni az utcára. A házban már biztonságban éreztem magamat és a biztonságomat nem akartam kockáztatni. Legalábbis addig nem volt szándékom azt megeselekedni, amíg a családomat

VASÁRNAP KETTŐS MÉRKŐZÉS LESZ A BANATUL-PÁLYÁN

Délután 3 órai kezdettel Chinezul—Banatul, míg utána 5 órakor Ripensia—CANT barátságok mérkőzés lesz Timisoaran a Vörös-Kereszt javára.

Sport hírek mindenfelől

Minerul—Juul 5:2 (2:1) mérkőzés volt Lupeni-ban.

Ma délután játszó Budapesten az első bajnoki fordulóból elmaradt Ferencváros-DIMAVAG mérkőzést.

A san-remói olasz-magyar hölgyuszóversenyt az olaszok nyerték 40:33 arányban. Az olaszok 13, míg a magyarok csupán 6 uszót indítottak. A 100 m-es hátuszásban Novák Ilonka 1:19.9-el győzve új magyar országos csúcseredményt ért el. A műugrásban Zságot, míg a toronyugrásban Ligeti győzött.

Az olasz uszóbajnokságok során Fiume 3x200 m-es melluszó váltója 9:20.3 új olasz csúcseredménnyel győzött.

Vogt—Kreitz hivatásos ökölvívó mérkőzés volt vasárnap, amelyen Kreitz a 8. menetben feladta a kilátástalan küzdelmet.

Szeged—Zombor uszóverseny volt, amelyet a szegediek nyertek 55:46 arányban. A vízilabdában is a szegediek győztek 8:3 (2:1)-re.

UM Cugir—Astra (Orastie) 6:0 (0:0) labdarúgó-mérkőzés volt Cugiron. A cugiri csapatban szerepelt Ciroiu és Felecan III, míg az Astra csapatában a Ripensia Bekéje.

IGAZOLVÁNYKÉPEK

Gyermekfelvételek

PORTRÉK

MŰVESZI KIVITELBEN
JUTANYOS ÁRON
K É S Z Ū L N É K

FOTO STUDIO

ENGEL ENDRE

IMIȘOARA 1, PIATA LIBERTĂȚII 4

nem láthattam. Ki tudja, hogy lesz-e még egyszer alkalom enyémmel találkozni?

Ugy határoztam, hogy lemegyek a pincefolyosóra és annak végében, a házmaster lakásának közelében luzodom meg reggelig. Az a hely legkevésbé veszedelmes és nem vagyok kitéve annak, hogy a házbellek közül bárkivel is találkozom.

Lebotorkáltam a pincébe és végimentem annak folyosóján. A sarokban kitapogattam egy ládát és arra leültem.

Nem voltam álmos.

Az éjszaka hátralevő részét gondolkodással töltöttem el.

Előre elképzeltem a találkozást anyámmal, huggal és öcsémmel. Vajon hogyan megy sorsuk? Milyen állapotban találom őket? Biztosan sokat nélkülöznek, mert hiszen még apám életében sem jutottak élelmiszerjegyekhez. Feltettem magamban, hogy lehetőleg igyekezni fogok azon, hogy segítsek rajtuk. Az idő lassan telt, de végre mégis csak reggel lett.

Utcará nyíló pinceablak alatt ültem, ahonnan egyre több világosság kezdett beszűrődni. Hallottam, amint a járdán a dolgokra menő emberek lépése kopogott. Mindig több és több volt a járó ember odafent az utcán.

Mozgást hallottam már a házmaster lakásban is. Felkeltem a ládáról, hogy észrevetlennül felosonjak emeletre és ott bekopogjak anyámhoz.

Ebben a pillanatban hirtelen élesen rikácsoló hang ordított le az emeleti folyosóról:

— Mi van azzal a lusta burzsujtehnél? Miért nem mossza föl már a lépcsőházat?

A lármára kinyílt a házmasterlakás ajtaja és kilépett rajta az anyám.

Szegény anyám! Milyen állapotban volt!

(Folytatjuk.)

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

Az apróhirdetések eredménye minden körülmények közt gyors és biztos. **ALLASKERESÉS** rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz lei. **Vastag betűvel** szavanként kettő lei, legkisebb apróhirdetés húsz lei. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szóig 20 lei, minden további szó egy leu. **Vastag betűvel** legkisebb apróhirdetés 15 szóig 30 lei, minden további szó kettő lei. Jelige és „Cim a kiadóban”-hirdetések után öt lei pótdíj fizetendő. Apróhirdetéseket felvesz I. kerületben: Déli Hirlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Tel.: 28-10. II. kerületben: Hayer-tözsde, Str. 3 August 17. — Popovici trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: Grozescu trafik, Pta Küttl. — Pribac Mária trafik (Corso mozi mellett). — Welter-trafik, Pta Dragalina 6. Tel.: 45-06. — Witték trafik, Bulv. Regele Carol 54. — Colicoia trafik (v. Gálgozcy), Str. Bratianu 15/a. Tel.: 45-13. Apróhirdetéseket Aradon felvesz Rudolf Mosse hirdetési íródjaja (Strada Eminescu 8. Telefon 17-11).

Alkalmazás

Jólfőző mindenek szeptember elsejére alkalmazást találhat. Érdeklődni lehet Timisoara, Str. Scipio 2. Délután 4-8 óra között. (4920)

Mannequin, magas, fiatal, jó családból való, kerestetik legelőrendűbb női modell-szalonnára, sürgős belépésre. Jelentkezés: Luiza Hynek, Braşov. Piata Libertatii 26. I. emelet. (2076)

Szakácsnő vagy mindenek, esetleg bejárónő és szobaleány azonnali belépésre kerestetik. Jelentkezni lehet 11-12 óra között Ageco-cégnél, Timisoara I., Bulv. Mihai I. 8. sz. (2086)

Jobb mindenek szakácsnőt, rendben levő iratokkal keres kétféle keresztény családot. Cim: Timisoara I., Bulev. Regina Maria 1. II. em. 11. (4220)

Németül beszélő nevelőnőt, éves bizonyítvánnyal keresünk, két gyermek mellett. Cim: Noszkay, Arad. Bulv. Regina Maria 12. (3333)

Kifutófiút keresünk azonnalra. Libraria Gloria, Arad. (3337)

Állást keres

Egyedülálló római katolikus nő háztartásvezetői állást keres, kisebb falusi háztartás vezetését is vállalja. Jártas a háztartás összes munkáiban. Kitűnő, több éves bizonyítvánnyal rendelkezik. Cime: Klokiz Mária, Belfir, Parochia. (3103)

Nyugdíjas vasutas, 75%-os vasuti kedvezményrel, szerény fizetéssel, bármilyen foglalkozást keres. Lakatos János, Timisoara III., Strada Brancoveanu 24. (2092)

Öregbe asszony állást keres öregebb házaspárhoz, mint szakácsnő, vagy bejárónő. Timisoara III., Str. Porumbescu 55. szám, ajtó 3. (2081)

Korrekt etnikai román férfi, bármilyen szakmában utazói állást vállal. Garanciaépes. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3330)

Oktatás

„Engelmann” módszer szerint gyors- és gépirás oktatása román, német, magyar nyelven. Timisoara IV., Strada Bonnaz 4. szám. (2079)

Fiatallány angol és francia órákat, vagy társalgást vállal. Cim a timisoarai kiadóban. (4566)

Zongoraórákat adok, olcsón, kezdők és haladók részére, esetleg zongorahasználattal. Cimeket a timisoarai kiadóba kérem leadni. (4221)

Angol nyelvtanítás kezdők és haladók részére. Megbeszélés délután 2-4 óráig. Timisoara III., Piata Asanesti 5. szám, II. em. 10. (2093)

Német nyelv tanítása, felnőttek részére. Különböző, gyors módszerrel. Díjtalan próbaóra minden érdeklődő számára. Arad, Str. Oituz 151/a. Német levelek írása, olcsón. (3325)

Tangoharmonikát, zongorát legmodernebb módszerrel tanít külföldön végzett zeneszerző. Arad, Str. Baritiu 29. szám. (3329)

Lakás

Egyszobás lakást keresek lehetőleg azonnalra, vagy október 1-re. Cimeket „Gyermektelen házaspár” jellegére a timisoarai kiadóba kérem leadni. (3012)

Egy szoba, konyhás (teakonyhás) lakást keresek, fürdőszobával, vagy fürdőszobahasználattal, nem zónában, központhoz közel, két személy részére. Ajánlatokat a timisoarai kiadó továbbít „Magyar család” jellegére. (4590)

Butorozott szobát keres, fürdőszoba- és konyahasználattal, nem zónában, egészséges, tiszta helyen, komoly házaspár. Esetleg ellátással. Ajánlatokat „Központhoz közel” jellegére a timisoarai kiadóba kérem. (4620)

Különbejárattal, csinosan butorozott szoba, közel a villamoshoz, azonnal kiadó. Timisoara II., Str. Moise Nicoara 8. sz. (4300)

Modern belvárosi garconlakást, zónában, elcsereílnék hasonló, zónán kívüli, garconlakással. Ajánlatokat „Nagy lépés” jellegére a timisoarai kiadóba. (2082)

Modern butorozott utcai szoba kiadó, fürdőszobahasználattal (nem zóna). Timisoara IV., Str. Vacarescu 19. I. em. Ajtó 16. (3112)

Lakótársnőt keres egy magányos özevgyasszony, kétszobás lakásba. Timisoara IV. Str. I. Vacarescu 31. (2091)

Cserélném egyszobás modern lakásom, ugyanilyenért, esetleg fürdőszoba nélkül is, feltétlen egészséges lakással (nem zónában). Timisoara II., Strada S. Barnuti 32, volt szeszgyár. (2088)

Kis szoba azonnalra kiadó. Arad, Strada Nicu Filipescu 35. (3331)

Különbejárattal elegáns, butorozott szobát, fürdőszobahasználattal, lehetőleg telefonnal, azonnalra keresek. Cimeket Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. sz. alá kérek. (3332)

Gyermektelen házaspár belvárosban egyszobás-konyhás lakást keres szeptember 1-re. Cimeket Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. szám alá kérek. (3335)

Adás-vétel

Eladó világos trensko, alacsony termetre, 2500 leiert. Timisoara IV., Str. Dimitrie Sturdza 52. Ajtó 16. (5000)

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyegeket, íróasztalokat, varró- és irógépeket, hálószoba-, ebédlő- és szalonbutorokat, csillárakat, festményeket, rekamiéket, kasszákat, egyes butorokat. Porcellánok és disztárgyak nagy választékban. Vesszünk megbízóink részére: teljes lakásberendezéseket, modern és antik butort, szőnyegeket, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. Tempo, Arad (Fischer Eliz-palota). Telefon: 19-75 (3059)

Jégszekrények, varrógépek, irodaberendezések, irógépek, hálószobák, ebédlők, matracok, ottománok, xerti butorok, Thonet-székek olcsón eladók. Megvételre keresünk kombinált szobát, ebédlőt és teljes lakberendezést. Timisoara IV., Piata Küttl 2, az udvarban. (3081)

Madárkalitka vékony drótfonatból, tartós, 100x70x60 cm., éneklő és diszmadaraknak alkalmas, olcsón eladó. Timisoara IV., Str. E. Gojdu 11. Thiery-nél. (2096)

ANGORA

Ólló, Fésű, Drótkete, Viscofod desinfektor, mindig kapható Külföldről importálva. ANGAR, Periam, Angora gyapjúfonóda

Eladó matrác, szőnyeg, fekete férfiöltöny, női ruhák, többféle női cipő, ágyszerítő, függöny, diványpárnák, bébike-lengyék. Schweighofferné, Timisoara IV., Bulevardul Berthelot 2., reggel 10 órától este 8-ig. (2074)

Jutányosan eladok rádióampákat és rádióalkatrészeket, óvodatáskákat, drót szűrő foxikat, modern tánclemezeket. Vasváry Imre, Timisoara III., Strada D. Balasa 39. (3113)

Számológép megvételre kerestetik. Prima Industria Textila Timisoreana S. A. R., Timisoara III., Bulev. Mihai Viteazul 32. Telefon 17-06. (2089)

Eladó rózsaszínű kombinált szoba és egy finom Columbia-gramofon lemezekkel, valamint polituros felfaló, matracal. Timisoara III., Str. Domnita Balasa 32., alsó csengő, d. u. 2-4 között. (2087)

Borfiltráló és dugaszoló gép kerestetik. Leírás és árjegyzék Doron Ferenc, Tomnatic 206 alá (Timistorontalmegye) küldendő. (2080)

Kitűnő Oeser, bécsi gyártmányú, szép, fekete keresztthuros, három pedálos rövidzongora, náncéltökével eladó. Ott, Timisoara III., Str. Doja 44. (2058)

Sírkövek fekete gránitból nagy választékban kaphatók Tunner köipari vállalatnál. Timisoara, Calea Sagului 3. Jószefvárosi temetőnél. (1989)

Eladó azonnal 132.000 lei évi jövedelmet hozó, gyárvárosi piac melletti bérház. Cim a timisoarai kiadóban. (2063)

Családi ház, vagy villa, egy vagy több lakással, lehetőleg kerttel, jó városnegyedben megvételre kerestetik. Részletes ajánlatok „Komoly révő” jellegére a timisoarai kiadóba kéretnek. (2084)

Családi ház, Timisoara, Bessenyei-telepen, V-ik utca 18. szám alatt, eladó. (2094)

Autóhenger, köszörűk és csiszológépek villanyos erővel, amerikai gyártmányok, eladók. Pászti, Arad. Piata Catedralei 4. szám. (3327)

Régi ebédlődivány sürgősen eladó. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (4835)

Villanyos hegesztő, új készülék, német gyártmány, eladó. Pászti, Arad. Piata Catedralei 4. (3328)

Gyermek-kerékpár megvételre kerestetik. Arad, Str. Remus 2. (3315)

MIELŐTT VENNE, VAGY ELADNA külföldi vagy belföldi perzsát, antik butort, márkás porcellánt, ezüst disztárgyat, műtárgyat, festményt, szobrot, Westham kasszát, irógépet, könyvritka-éremet, linoleumot, irodaberendezést — forduljon bizalommal az „ARTA” bizományi üzlethez, Arad, Strada Alexandri 5. szám. (3060)

Oradea közelében levő 300 k. holdas kastélyomat, tanyával együtt, itteni hasonló birtokkal elcsereílném, lehet bérház is. (Esetleg eladnám). Cim: Rudolf Mosse Arad, Strada Eminescu 8. (3334)

Előnyös csere és vétel. Eladó k: bérház, 5x2 szoba, konyha, éléskamra, fürdőszoba, előszoba. Uj ház, 4 szoba, melléképületek, kert. Bérház, évi 400.000 lei jövedelemmel. Házak, 150.000 leitől 2 millióig. Cserélek: házakat Oradea, Cluj, Saturnam 700.000 leitől 2 és fél millióig. 10 hold földet 2 km.-re a mediási állomástól, 10 holdat 5 km.-re a sacasani állomástól, első osztályú szántó, ez esetleg el is adó, holdanként 40.000 lei, fizetendő Timisoarán. Eladó: timisoarai határban 2, 3, 5, 17, 20 hold föld. „DACIA FELIX” Ag. Gen. de Comert, Timioara II., Str. 3 August 25. szám. (4320)

Különféle

Kosztos diákok teljes ellátásra felvetettek. Timisoara I., Strada Braniste 1., I. em., Banatia mögött. (4596)

Kosztos diákokat gondos ellátásra felveszek. Zongora a házbán. Timisoara III., Rusu Sirianu-utca 8. (5020)

Bánsági német kereskedő, széleskörű kereskedelmi gyakorlattal, kereskedelmi, vagy ipari vállalathoz társulna megfelelő tőkével. Ajánlatot „Bizalomra méltó” jellegére a timisoarai kiadóba kérek. (3095)

„Pietas” önszegélyző egyesület házaiban több üzletnek megfelelő helyiség kiadó. Cim: Timisoara, Bulevardul Regina Maria 21. szám. (2095)

Két diákokat vagy diákleányt vállal teljes ellátásra, fürdőszoba- és zongorahasználattal, nem zónában. Grünwald, Timisoara III., Piata Plevnei 6. (2090)

Arad külvárosának egyik legforgalmasabb utcájában 30 éve fennálló, jömeneteli vendéglő és fűszerüzlet, teljes berendezéssel, háromszobás-konyhás lakással, pincével, november 1-re kiadó. Italmérsi engedéllyel rendelkezők előnyben. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3336)

Angora-gyapjút

veszek állandóan a legmagasabb napi áron **Angar. Periam Angora gyapjúfonóda**

Bérbeadó sürgősen 50 hold föld (kevesebb is) közel Timisoarához (Überland), sok gazdasági épülettel, szőlővel, gyümölcsösökkel. Érdeklődni Timisoara III., Str. Remus 5., tulajdonosnál. (2097)

Szép akar lenni?

Használjon KULKA-téle illótejszappant, illótejszappant és illótejszappant, három színben. Kapható 20-60 g-os

Városi gyógyszerárban

a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületében

Timisoara I., Piata I. C. Bratianu